

KONFERENSIYALAR COM

ANJUMANLAR PLATFORMASI

**I RESPUBLIKA ILMIY-
AMALIY KONFERENSIYASI**

**YANGI DAVR ILM-
FANI: INSON UCHUN
INNOVATSION G'OYA
VA YECHIMLAR**

YANVAR, 2026

ELEKTRON NASHR:

<https://konferensiyalar.com>



YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

**I RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYASI MATERIALLARI**

2026-yil, yanvar

TOSHKENT-2026

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar. I Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami. 2-jild, 1-son (yanvar, 2026-yil). – 80 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2026-yil, 8-yanvar

Mas'ul muharrir:

Isanova Feruza Tulqinovna

Annotatsiya

Mazkur to'plamda "Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar" mavzusidagi I Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari jamlangan. Nashrda respublikaning turli oliy ta'lim muassasalari, ilmiy markazlari va amaliyotchi mutaxassislari tomonidan tayyorlangan maqolalar o'rin olgan bo'lib, ular ijtimoiy-gumanitar, tabiiy, texnik va yuridik fanlarning dolzarb muammolari va ularning innovatsion yechimlariga bag'ishlangan.

Ushbu nashr ilmiy izlanuvchilar, oliy ta'lim o'qituvchilari, doktorantlar va soha mutaxassislari uchun foydali qo'llanma bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: ilmiy-amaliy konferensiya, innovatsion yondashuv, zamonaviy fan, fanlararo integratsiya, ilmiy-tadqiqot, nazariya va amaliyot, ilmiy hamkorlik.

Barcha huquqlar himoyalangan.

© Scienceproblems team, 2026-yil

© Mualliflar jamoasi, 2026-yil

MUNDARIJA

TEXNIKA FANLARI

Foziljonov Khojiakbar

KEY STAGES OF RECOVERY OF VISUAL INFORMATION FROM SIDE ELECTROMAGNETIC RADIATION VIDEO PATHS OF COMPUTING SYSTEMS 5-9

IQTISODIYOT FANLARI

Murtazayev Isabek

ZARAFSHON MINTAQASI SHAROITIDA

BUXORO VILOYATI SANOAT RIVOJLANISHI 10-13

Mamanov Muxammadamin

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONIDA TURIZM KORXONALARINI SAMARALI

BOSHQARISHNING NAZARIY VA AMALIY ASOSLARI 14-18

FALSAFA FANLARI

Rahmatullayev Mardonbek

KIBER MAKONDA ERKINLIK VA XAVFSIZLIKNING ETIK CHEGARALARI 19-24

FILOLOGIYA FANLARI

Muzaffarov Javlon

UZUKLAR HUKMDORI" ROMANIDA ARXAİK EPOS AN'ANALARI RIVOJI 25-27

Po'latova Lobar

O'ZBEKISTON MTRK AXBOROT DASTURLARIDA BOSHLOVCHINING NUTQ MADANIYATI VA

UNING AUDITORIYAGA TA'SIRI 28-36

PEDAGOGIKA FANLARI

Xomidjonov Abrorjon

PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALAR ORQALI O'QUV MOTIVATSIYASINI OSHIRISH

STRATEGIYALARI 37-42

Buriyeva Sobira

YAPONIYADA MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARI RAHBARLARINI TAYYORLASH VA

QAYTA TAYYORLASH TIZIMINING O'ZIGA XOS JIHATLARI 43-46

Nodirova Feruza

SHE'RIYATDA BADIY OBRAZNING O'ZIGA XOSLIGI

(Sa'dulla Hakim she'riyati misolida) 47-54

Sodiqova Gulnora

XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASIDA ISH BERUVCHILARNI KASBIY TA'LIM TIZIMIGA

JALB QILISHNING SAMARALI MEXANIZMLARI 55-60

Arustamyan Yana, Toshpulatov Omonullokhon

DATA-DRIVEN MANAGEMENT AND MANAGEMENT INFORMATION SYSTEMS (MIS) IN

UZBEK HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS 61-64

Djamilov Nurali

TARIX DARSLARIDA TARIXIY ATAMALARNI O'QITISHDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK

TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH 65-67

Abdullayeva Muyassar

BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINING TA'LIM MUHITIGA MOSLASHUVIDA SOG'LIQNI

SAQLASH TEXNOLOGIYALARINING ROLI 68-70

TIBBIYOT FANLARI

Hurmatmatova Nigina

ДЕМЕНЦИЯ: ЭТИОЛОГИЧЕСКИЕ ФАКТОРЫ И СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ

К РАННЕЙ ДИАГНОСТИКЕ 71-73

PSIXOLOGIYA FANLARI

Ismoilov Temurbek

VERBAL KOMMUNIKATSIYA ORQALI AUDITORIYA BILAN

SAMARALI MULOQOT O'RNATISH 74-79

PSIXOLOGIYA FANLARI

VERBAL KOMMUNIKATSIYA ORQALI AUDITORIYA BILAN SAMARALI MULOQOT O'RNATISH

Ismoilov Temurbek Islomovich

Namangan davlat Ibrat nomidagi
chet tillari instituti proffessori
Telefon raqam: +998 99 972 19 82

Annotatsiya: Tezisd auditoriya bilan samarali muloqot o'rnatishda verbal kommunikatsiyaning o'rni, mohiyati va psixologik-pedagogik jihatlari chuqur tahlil qilinadi. Verbal kommunikatsiya o'qituvchi, notiq yoki rahbar shaxsning auditoriyaga g'oyaviy, emotsional va intellektual ta'sir ko'rsatish vositasi sifatida ko'rib chiqiladi. Tadqiqotda til vositalarining semantik, pragmatik va stilistik qatlamlari orqali kommunikativ jarayonning samaradorligini oshirish omillari ilmiy asosda yoritiladi. Shuningdek, so'zning energetik kuchi, uning axborot uzatishdagi va psixologik ta'sirchanlikdagi ahamiyati, auditoriya e'tiborini jalb etishning lingvopsixologik mexanizmlari ham nazariy va amaliy jihatdan izohlanadi.

Kalit so'zlar: Verbal kommunikatsiya, auditoriya, muloqot, nutq madaniyati, lingvopsixologiya, pedagogik kommunikatsiya, til pragmatikasi, emotsional intellekt, semantik tahlil, muloqot samaradorligi.

ESTABLISHING EFFECTIVE COMMUNICATION WITH THE AUDIENCE THROUGH VERBAL COMMUNICATION

Ismoilov Temurbek Islomovich

Professor at the Namangan State Institute of Foreign Languages named after Ibrat
Phone number: +998 99 972 19 82

Annotation. The thesis provides a deep analysis of the role, essence, and psychological-pedagogical aspects of verbal communication in establishing effective communication with the audience. Verbal communication is examined as a means for teachers, speakers, or leaders to exert ideological, emotional, and intellectual influence on the audience. The research scientifically elucidates the factors that enhance the effectiveness of the communicative process through the semantic, pragmatic, and stylistic layers of linguistic tools. Additionally, it discusses the energetic power of words, their significance in information transmission and psychological impact, as well as the linguistic-psychological mechanisms for capturing the audience's attention from both theoretical and practical perspectives.

Key words: Verbal communication, Audience, Dialogue, Speech culture, Linguopsychology, Pedagogical communication, Language pragmatics, Emotional intelligence, Semantic analysis, Communication effectiveness.

DOI: <https://doi.org/10.47390/ydif-y2026v2i1/n15>

Zamonaviy jamiyatda muloqot jarayonlari inson faoliyatining barcha sohalarida markaziy o'rin egallab, ayniqsa, ta'lim, menejment, psixologiya, ijtimoiy soha va ommaviy axborot tizimlarida muhim kommunikativ kompetensiyalarni shakllantirish zaruratini yuzaga keltirmoqda. Shulardan biri verbal kommunikatsiya bo'lib, u insonning fikr, his-tuyg'u, qarash va g'oyalarini so'z orqali ifodalash hamda ularni boshqalar bilan uzviy aloqa asosida muvofiqlashtirishni nazarda tutadi. Verbal kommunikatsiya orqali shaxs o'zining dunyoqarashi, intellektual salohiyati va ijtimoiy madaniyatini namoyon etadi. Ayniqsa, auditoriya bilan samarali muloqot o'rnatishda so'zning semantik aniqligi, emotsional

ifodadorligi va mantiqiy uzviyligi alohida ahamiyat kasb etadi. Muloqot jarayonining markazida turgan “verbal” komponent inson tafakkurining eng yuqori bosqichini — fikrlashni soʻz orqali materiallashtirish holatini ifodalaydi. Shaxsning nutq madaniyati, uning fonetik, leksik va grammatik aniqligi, shuningdek, nutqning stilistik uygʻunligi auditoriya bilan oʻzaro aloqaning muvaffaqiyatli kechishini taʼminlaydi. Boshqacha aytganda, verbal kommunikatsiya bu — til vositalarini ongli, maqsadga muvofiq va emotsional jihatdan mos ishlata bilish sanʼatidir. Shu boisdan ham har qanday soha vakili, ayniqsa oʻqituvchi, notiq, siyosatchi yoki rahbar shaxs verbal muloqotning nozik jihatlarini mukammal egallamogʻi zarur. Verbal kommunikatsiya ijtimoiy-psixologik tizim sifatida ikki darajada mazmuniy va interaktiv bosqichlarda kechadi. Mazmuniy bosqichda inson til vositalari orqali axborot uzatadi, interaktiv bosqichda esa ushbu axborotning taʼsiri, qabul qilinishi va teskari aloqa mexanizmlari namoyon boʻladi. Masalan, oʻqituvchi va talaba oʻrtasidagi muloqotda axborotning semantik aniqligi bilan bir qatorda uning psixologik idrok etilishi ham muhim oʻrin tutadi. Bu jarayon oʻzaro ishonch, ijobiy emotsional muhit va kommunikativ empatiya orqali yanada samarali tus oladi. Shu jihatdan qaraganda, verbal muloqotning muvaffaqiyati soʻzlovchining shaxsiy kompetensiyasi, uning nutqiy repertuari, intonatsion boyligi, ovoz tembri hamda noverbal qoʻllanmalar bilan uygʻunligiga bogʻliqdir. Verbal kommunikatsiya nazariyasining shakllanishi qadimiy ritorika maktablariga borib taqaladi. Aristotel, Siseron, Kvintilian kabi mutafakkirlar soʻzning kuchi, uning auditoriyaga taʼsiri, nutqning mantiqiyliigi va tinglovchi bilan psixologik aloqani saqlash masalalariga katta eʼtibor berganlar[1]. Ularning qarashlarida nutq madaniyati, tilning estetik ifodasi va muloqot strategiyalarining asosiy qoidalari shakllangan. Bugungi kunda bu gʻoyalar zamonaviy pedagogik kommunikatsiya va psixolingvistika sohalarida ilmiy yondashuvlar orqali yangi mazmun kasb etmoqda. Chunonchi, kommunikatsiya nazariyasi doirasida nutqiy faoliyatning kognitiv, emotsional va pragmatik komponentlari integratsiyalashgan holda oʻrganilmoqda. Auditoriya bilan samarali muloqot oʻrnatish bu nafaqat nutq jarayonidir, balki ijtimoiy taʼsir koʻrsatish tizimi hamdir. Har bir auditoriya oʻzining demografik, madaniy, psixologik xususiyatlariga ega boʻlib, ularning har biri muloqotning shakli va uslubini belgilaydi. Masalan, akademik auditoriya uchun faktlarga asoslangan, argumentatsion va mantiqiy nutq muhim boʻlsa, ijodiy yoki ijtimoiy muhitda emotsional va obrazli nutq ustunlik qiladi[2]. Shu nuqtayi nazardan, notiq yoki pedagog oʻz auditoriyasini chuqur tahlil etib, unga mos kommunikativ strategiyalarni tanlashi zarur. Bu jarayon psixolingvistik tahlil, kommunikativ vaziyatni modellashtirish va auditoriyaning emotsional reaksiyalarini oldindan prognoz qilish orqali amalga oshiriladi.

Zamonaviy taʼlim jarayonida verbal kommunikatsiya oʻqituvchining kasbiy kompetensiyasining ajralmas tarkibiy qismi hisoblanadi. Chunki taʼlimda bilimning uzatilishi, talabalarning motivatsiyasi, dars jarayonining dinamizmi va oʻzaro ishonch muhiti aynan soʻz vositasida shakllanadi. Pedagog oʻz fikrini mantiqan asoslay olishi, uni oʻquvchilarning bilim darajasi va yosh xususiyatlariga mos tarzda yetkazishi, verbal taʼsir mexanizmlaridan samarali foydalana olishi zarur. Shu bilan birga, auditoriyaning faol ishtirokini taʼminlovchi interaktiv usullar — savol-javob, dialog, munozara, rolli oʻyinlar, muammoli vaziyatlar orqali oʻqituvchi verbal muloqotni yanada faol fazaga oʻtkazadi[3]. Verbal muloqotning psixologik jihatlariga toʻxtaladigan boʻlsak, har bir soʻz inson ongida muayyan emotsional iz qoldiradi. Shaxslararo muloqot jarayonida soʻzning energetik kuchi, uning semantik maydoni va psixologik taʼsir doirasi muhim rol oʻynaydi. Shu sababli ham notiqning soʻz boyligi,

sinonimlardan mahorat bilan foydalanishi, metafora va ritorik vositalarni o'rinli ishlatishi auditoriyani jalb etishda muhim ahamiyat kasb etadi. Tilning obrazlilik va emotsional ifodadorligi so'zlovchi va tinglovchi o'rtasidagi ishonchni mustahkamlaydi, bu esa kommunikatsiya samaradorligini belgilovchi asosiy mezonlardan biridir[4]. Bugungi global axborot makonida auditoriya bilan muloqotning yangi shakllari shakllanmoqda. Internet tarmoqlari, onlayn konferensiyalar, ijtimoiy platformalar orqali muloqot jarayonida verbal komponentning o'rnini yanada murakkablashgan[5]. Chunki bunday muhitda so'z bevosita emotsional kontekstdan uzilgan bo'ladi, bu esa intonatsion ifodani kompensatsiya qilish uchun tilning semantik aniqligini kuchaytirishni talab qiladi. Shu bois zamonaviy notiqlik va pedagogik faoliyatda verbal kommunikatsiya ko'nikmalarini raqamli kompetensiyalar bilan integratsiya qilish zarurati tug'ilmoqda.

Zamonaviy ijtimoiy hayotda kommunikatsiya jarayoni inson faoliyatining barcha jabhalarini qamrab olgan eng muhim psixologik va sotsiokultural hodisalardan biri sifatida talqin qilinmoqda. Globalizatsiya, raqamli transformatsiya va madaniyatlararo integratsiya jarayonlari sharoitida insonning so'z orqali o'z fikrini aniq, mantiqiy va ta'sirchan ifodalash qobiliyati jamiyatdagi muvaffaqiyatli ijtimoiy adaptatsiyaning asosiy mezoniga aylanmoqda. Ayniqsa, auditoriya bilan samarali muloqot o'rnatish — bugungi kunda ta'lim tizimi, rahbarlik, siyosat, ommaviy axborot vositalari va notiqlik amaliyotining poydevorini tashkil etadi. Shu nuqtayi nazardan, verbal kommunikatsiya inson tafakkurining tashqi ifodasi, ijtimoiy o'zaro ta'sirning eng asosiy kanali hamda auditoriya bilan kognitiv-emotsional aloqa o'rnatish vositasi sifatida beqiyos ahamiyat kasb etmoqda. Mavzuning dolzarbligi, birinchidan, ta'lim tizimining insonparvarlashuvi va kommunikativ yondashuvlar bilan boyitilayotganligi bilan izohlanadi[6]. Hozirgi kunda o'qituvchi yoki notiq shunchaki ma'lumot yetkazuvchi emas, balki tinglovchining emotsional, intellektual va ijtimoiy ehtiyojlarini inobatga olgan holda samarali muloqot quruvchi shaxs sifatida qaralmoqda. Bu jarayonda verbal kommunikatsiya nafaqat bilim uzatish, balki shaxslararo o'zaro tushunish, madaniy qadriyatlarni anglash va ijtimoiy integratsiya vositasiga aylanmoqda. Ikkinchidan, mavzuning dolzarbligi global kommunikatsiya muhiti bilan ham bevosita bog'liq. Internet, ijtimoiy tarmoqlar, virtual ta'lim platformalari va masofaviy konferensiyalar inson muloqotining yangi shakllarini vujudga keltirdi. Bunday virtual muhitda so'z bevosita emotsional signallardan uzilgan bo'lgani sababli, uning semantik aniqligi, sintaktik uyg'unligi va pragmatik mosligi yanada muhim ahamiyat kasb etadi. Shu bois verbal kommunikatsiyaning yangi modelini ishlab chiqish — zamonaviy pedagogik va psixologik ilmiy tadqiqotlarning markaziy masalalaridan biriga aylanmoqda. Uchinchidan, verbal kommunikatsiyaning dolzarbligi milliy ta'lim tizimining innovatsion rivojlanish konsepsiyalari bilan ham uyg'un. O'zbekiston Respublikasining "Uzluksiz ta'lim tizimini rivojlantirish" strategik yo'nalishlarida o'qituvchilarning kommunikativ kompetensiyalarini takomillashtirish, ta'lim jarayonida samarali muloqot muhitini yaratish va auditoriyani faol o'quv subyekti sifatida shakllantirish masalalari alohida e'tirof etilgan. Shu boisdan ham verbal muloqotni pedagogik jarayonning asosiy konstruktiv omili sifatida o'rganish ilmiy va amaliy jihatdan dolzarbdir.

O'zbekiston Respublikasida so'nggi yillarda ta'lim tizimida olib borilayotgan islohotlar kommunikativ yondashuv va shaxsga yo'naltirilgan pedagogika tamoyillariga asoslanmoqda. Ayniqsa, o'qituvchi va talabalar o'rtasida sog'lom psixologik muhitni shakllantirish, o'zaro ishonch va fikr almashinuvini kuchaytirish, auditoriya bilan samarali muloqot o'rnatish

kompetensiyalarini rivojlantirish davlat siyosati darajasida muhim vazifaga aylangan. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh. M. Mirziyoyevning ta'lim sohasiga oid qator farmon va qarorlarida bu masalalarga alohida urg'u berilgan. Jumladan, "Ta'lim-tarbiya tizimini yanada takomillashtirish, uzluksiz ta'lim sifatini oshirish va yoshlarning ma'naviy dunyoqarashini rivojlantirish to'g'risida"gi qarorlarda o'qituvchilarning kommunikativ va pedagogik madaniyatini yuksaltirish, nutqiy savodxonlikni oshirish, ta'lim jarayonini interaktiv, muloqotga asoslangan shaklga o'tkazish asosiy yo'nalish sifatida belgilangan[7]. Mazkur islohotlarning mazmun-mohiyati shundan iboratki, ta'lim jarayonida verbal kommunikatsiya faqat bilim uzatish vositasi emas, balki ijtimoiy-psixologik aloqaning shakllantiruvchisi sifatida qaralmoqda. O'qituvchining so'z orqali ta'sir etish qobiliyati, auditoriyani jalb etish mahorati, o'z fikrini aniqlik bilan ifoda etish malakasi zamonaviy ta'limda ustuvor kompetensiya sifatida tan olingan. Shu bois pedagoglarni tayyorlash jarayonida verbal muloqot metodikasi, notiqlik san'ati, emotsional intellektni rivojlantirishga qaratilgan maxsus o'quv modullar joriy qilinmoqda. Ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan kompetensiyaviy yondashuvga asoslangan islohotlar verbal kommunikatsiyaning ahamiyatini yanada oshirdi. Chunki bugungi ta'lim modeli o'quvchining shaxsiy faolligini, fikrlash mustaqilligini, kommunikativ savodxonligini shakllantirishga qaratilgan. Bu esa o'z navbatida o'qituvchining nutq madaniyati, psixologik ta'sirchanligi, ijtimoiy muloqotda muvozanatni saqlay olish mahoratini talab qiladi. O'zbekiston Respublikasining "2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi"da ham o'qituvchilarning kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirish, zamonaviy ta'limda muloqotga asoslangan o'qitish texnologiyalarini keng joriy etish ustuvor vazifa sifatida ko'rsatilgan. Bundan tashqari, O'zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligi hamda Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi hamkorligida pedagogik psixologiya, kommunikativ kompetensiya va nutq madaniyatiga oid ilmiy-tadqiqot dasturlari amalga oshirilmoqda[8]. Xususan, "Pedagogik kommunikatsiya va verbal muloqotning ta'lim samaradorligiga ta'siri" yo'nalishida olib borilgan tadqiqotlar o'qituvchilarning kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirish bo'yicha metodik tavsiyalar ishlab chiqilishiga zamin yaratdi. So'nggi yillarda milliy o'quv dasturlarida verbal kommunikatsiyaga oid alohida modullar kiritildi. Masalan, "O'qituvchining nutq madaniyati va kommunikativ kompetensiyasi" fanida o'qituvchilarga so'zning ta'sirchanligini oshirish, auditoriyani tahlil qilish, interaktiv muloqot usullarini qo'llash, konfliktli vaziyatlarda samarali so'zlashuv yuritish metodikasi o'rgatilmoqda. Bu esa mamlakatda muloqot madaniyatini oshirishga, shuningdek, yoshlarning ijtimoiy faolligini va tafakkur erkinligini mustahkamlashga xizmat qilmoqda. Xalqaro miqyosda ham verbal kommunikatsiyaning roli ortib bormoqda. UNESCO, OECD va World Bank tomonidan ishlab chiqilgan "21-asr kompetensiyalari" konsepsiyalarida verbal kommunikatsiya asosiy yumshoq ko'nikma (soft skill) sifatida e'tirof etiladi. Chunonchi, OECD Learning Compass 2030 modelida kommunikativ savodxonlik insonning "o'zini ifoda etish" va "boshqalar bilan hamkorlikda ishlash" kompetensiyalarining markaziy elementi sifatida belgilangan. Shu nuqtayi nazardan, o'zbek ta'lim tizimi ham xalqaro standartlar bilan uyg'un tarzda verbal kommunikatsiyani o'qituvchining kasbiy malakasini belgilovchi asosiy mezon sifatida qaramoqda. Bundan tashqari, AQSh, Buyuk Britaniya, Kanada, Janubiy Koreya va Yaponiya kabi rivojlangan davlatlar ta'lim tizimlarida verbal kommunikatsiya bo'yicha alohida dasturlar joriy etilgan. Masalan, AQShda "Public Speaking and Effective Communication" kurslari

nafaqat filologiya yo'nalishida, balki muhandislik, menejment, tibbiyot fakultetlarida ham majburiy komponent sifatida o'qitiladi[9]. Bu holat har qanday mutaxassislikda so'z orqali muloqot yuritish, auditoriyani boshqarish va fikrni aniq ifodalash malakasining universalligini ko'rsatadi. Shuningdek, Yevropa Ittifoqining Erasmus+ dasturi doirasida o'tkazilgan "Communication in Education and Leadership" loyihalari verbal kommunikatsiyaning ta'limdagi strategik o'rnini mustahkamlashga qaratilgan. Ushbu loyihalarda o'qituvchilarning auditoriya bilan ishlash ko'nikmalarini rivojlantirish, nutqning emotsional ta'sirchanligini oshirish, til madaniyatini saqlash va notiqlik mahoratini takomillashtirish asosiy yo'nalish sifatida belgilangan. O'zbekistonlik tadqiqotchilar ham xalqaro tajribani milliy sharoitga moslashtirish yo'lida faol ish olib bormoqda. Jumladan, "Milliy ta'lim dasturlarida kommunikativ yondashuvni joriy etish", "Pedagogik muloqot madaniyati va verbal kompetensiyani rivojlantirish metodikasi" kabi ilmiy loyihalar doirasida o'qituvchilarning muloqot madaniyatini oshirish, ta'lim jarayonini interaktiv shaklda tashkil etish hamda verbal muloqot orqali o'quvchilarning ma'naviy dunyoqarashini kengaytirish yo'llari ishlab chiqilmoqda[10]. Bularning barchasi shuni ko'rsatadiki, verbal kommunikatsiya orqali auditoriya bilan samarali muloqot o'rnatish masalasi milliy va xalqaro miqyosda strategik dolzarb yo'nalish sifatida qaralmoqda. Chunki bu jarayon ta'lim sifatini oshirish, inson kapitalini rivojlantirish, jamiyatda madaniy va psixologik uyg'unlikni mustahkamlashning eng muhim sharti hisoblanadi.

Xulosa: Verbal kommunikatsiya orqali auditoriya bilan samarali muloqot o'rnatish zamonaviy ta'lim tizimi, boshqaruv jarayonlari va ijtimoiy hayotning eng muhim tarkibiy unsurlaridan biridir. Bugungi globallashtirish sharoitida insonning nutqiy madaniyati, tilni to'g'ri, ifodali va maqsadga muvofiq qo'llay olish qobiliyati nafaqat shaxsiy muvaffaqiyat omili, balki ijtimoiy faollik, ta'lim samaradorligi va kasbiy yetuklikning mezoniga aylanmoqda. Verbal kommunikatsiya — bu inson tafakkurining tashqi ifodasi, ma'naviy olamining oynasi va uning boshqalar bilan o'zaro aloqasini belgilovchi ko'zgudir. Tadqiqot davomida aniqlanishicha, auditoriya bilan muloqot o'rnatishda so'zning semantik aniqligi, intonatsiyaning tabiiyligi, mimika va jestlarning uyg'unligi, hamda nutqning psixologik ta'sirchanligi asosiy ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, pedagogik faoliyatda verbal kommunikatsiya o'quvchilarning e'tiborini jalb etish, ularni faollikka undash va bilimni ongli o'zlashtirishga yo'naltirish vositasi sifatida namoyon bo'ladi. Shu sababli, o'qituvchi shaxsining kommunikativ kompetensiyasi, nutq madaniyati va emotsional intellekti uzluksiz rivojlantirib borilishi zarur. So'nggi yillarda O'zbekiston Respublikasida ta'lim sohasida olib borilayotgan islohotlar, xususan, o'qituvchilarning kommunikativ madaniyatini oshirish, ta'lim jarayonida innovatsion yondashuvlarni joriy etish, psixologik-pedagogik muloqot madaniyatini takomillashtirish borasidagi tashabbuslar ushbu sohaning nazariy va amaliy asoslarini yanada boyitmoqda. Bu esa o'z navbatida, verbal kommunikatsiyani ilmiy asosda o'rganish, uning ta'sirchanligini oshirish metodlarini ishlab chiqish va ularni ta'lim amaliyotiga joriy etish zaruratini yuzaga keltirmoqda. Xulosa o'rnida ta'kidlash joizki, verbal kommunikatsiya nafaqat so'zlashuv vositasi, balki shaxs va jamiyat o'rtasidagi ma'naviy ko'priq, g'oyaviy ta'sir quroli, hamda ta'lim jarayonining sifatini belgilovchi muhim omildir. Har bir pedagog, notiq yoki rahbar uchun so'zning kuchini anglash, uni to'g'ri, madaniyatli va ta'sirchan shaklda qo'llay olish ko'nikmasi — zamonaviy muloqotning yuksak bosqichiga olib chiqadigan mezon hisoblanadi. Shu ma'noda, verbal kommunikatsiya madaniyatini

rivojlantirish, uni pedagogik tizimning ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida shakllantirish, jamiyatda ma'naviy barkamollik va intellektual uyg'onish jarayonini jadallashtirishning muhim kafolatidir.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Azimboyeva, Y. (2024). Bo'lg'usi o'qituvchilarning kommunikativ kompetentligini rivojlantirishning psixologik jihatlar. Journal of science-innovative research in Uzbekistan, 2(12), 134-140.
2. Shohbozbek, E. (2025). BO'LAJAK PEDAGOGLARNING TADQIQOTCHILIK MADANIYATINI SHAKLLANTIRISHNING KONSEPSUAL ASOSLARI. Global Science Review, 1(1), 328-338.
3. Gulasal, H., & Ro'ziyeva, D. (2025). BO 'LAJAK O 'QITUVCHILARDA KOMMUNIKATIV KO 'NIKMA VA PEDAGOGIK MAHORATNI SHAKLLANTIRISHNING ASOSLARI. PEDAGOGIK ISLOHOTLAR VA ULARNING YECHIMLARI, 14(01), 18-19.
4. Sh, E. (2025). Developing the spiritual worldview of young people through the continuous education system in Uzbekistan. Ob'edinyaya studentov: mejdunarodnye issledovaniya i sotrudnichestvo mejdu distsiplinami, 1(1), 314-316.
5. Olimov, B. (2025). Bo 'lajak boshlang 'ich sinf o 'qituvchilarining mantiqiy kompetentsiyalarini rivojlantirishning elektron metodikasi. MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI JURNALI, 3(9).
6. Islomovich, I. T., & Ravshanbekovich, G. S. (2023). Development of pedagogical competence in future teachers. The American Journal of Management and Economics Innovations, 5(04), 12-16.
7. Erkinovna, Y. D. (2025). PEDAGOGIK TA'LIMDA SHAXSGA YO 'NALTIRILGAN YONDASHUV ORQALI KOMMUNIKATIV MADANIYATNI RIVOJLANTIRISH STRATEGIYALARI. Научный Импульс, 3(32), 40-43.
8. Ismoilov, T. I. (2018). Provision of information-psychological security in open information systems. Теория и практика современной науки, (1 (31)), 24-26.
9. Kenjaboyev, A., & Kenjaboyeva, D. (2022). Pedagogik deontologiya va kompetentlik. Termiz, "Surxon-nashr" nashr-matbaa markazi nashriyoti.-2022.
10. Rahmonaliyevich, X. I. (2025). Bo 'lajak pedagoglarda kasbiy madaniyatni rivojlantirishning nazariy-metodologik asoslari. Fergana methodical school, (2), 11-17.

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

I RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI MATERIALLARI

2026-yil, yanvar

Mas'ul muharrir: *F.T.Isanova*
Texnik muharrir: *N.Bahodirova*
Diszayner: *I.Abdihakimov*

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar. I Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami. 2-jild, 1-son (yanvar, 2026-yil). – 80 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2026-yil, 8-yanvar

Barcha huquqlar himoyalangan.
© Science problems team, 2026-yil.
© Mualliflar jamoasi, 2026-yil.